

Kirkehøjskole – Føns Gl. Skole, lørdag d. 7. marts 2020 kl. 09-12

”Fadervor – troens maggiterning”

Biskop Tine Lindhardt og biskop Marianne Christiansen, Haderslev Stift

Velkomst: Vita Andreasen:

Kirkehøjskolen 2019-20 med temaet ”Troens veje” slutter i dag hos søstrene Bisp.:

Fadervor: Troen i en maggiterning. Beder vi? Hvis vi beder, hvem beder vi til?

En konfirmand for nylig sagde, da han blev spurgt om sin forestilling om Gud: Gud er som lyset. Skuespiller Bodil Jørgensen: da hun væltede med traktoren ude i Vadehavet, tænkte hun, at hendes liv er ude. Da kigger hun ind i en tunnel, hvor hun får øje på sin datter, der er ti år... og hun tænker hun må gå i retning af lyset – og hun må bede fadervor. Men kan ikke huske Fadervor. Da hun bliver rask beslutter hun, at hun må tale med en præst om det.

Biskop Tine Lindhardt:

Spørgsmål: Hvornår bad du fadervor sidst?

Tine Lindhardt (TL) fortæller, at hun selv beder hver aften fadervor – som det sidste.

En god vane, en god tradition.

En vane, der kom sent ind i livet for TL.

I forbindelse med konfirmationsundervisningen.

TL fik en anden bøn af sin farmor, da hun som barn stillede spørgsmålene: Hvor kom alting fra? Hvad er meningen med tilværelsen?

TL er ikke vokset op med bibel, kirke, kristendom.

Erfaringen ved at tale med farmor er, at man undertiden springer en generation over, og taler med bedsteforældrene.

TL: ”Jo ældre jeg er, ser jeg, at der er en tæt sammenhæng og ikke en kløft mellem generationerne. Børnebørn bør takke for, at der er bedsteforældre. Fordi man får snakket om ting man ellers ikke taler om.”

Farmoderen gav en bøn: Nu lukker sig mit øje....:

Nu lukker sig mit øje,
Gud Fader i det høje,
i varetægt mig tag!
Fra synd og sorg og fare
din engel mig bevare,
som ledet har min fod i dag!

Peter Foersom 1813

TL: ”Det blev den remse eller bøn, der dannede afslutningen på min dag fra jeg var 10-12 år, og så langsomt overtaget af FADERVOR.”

Sætter pris på bønnen, og *dét, som bønnen kan.*

Kan bøn noget?

Virker bøn?

Hvad mener man med virker?

Er det enønskeliste?som en indkøbsseddel?

Sådan virker bøn ikke. Man kan ikke lave en liste til Vorherre, og så kommer tingen senere.

Rationelt set kunne det være svært for Vorherre at imødekomme bønner fra mange forskellige på samme tid. Det går i alle retninger. Derfor kan man sige, at bønner virker på en anden vis, ved ikke nødvendigvis at opfylde vores ønsker.

Historie fra FDF-spejdertiden: Andagtshistorie om en kvinde, der kommer til Vorherre. Så står hun der, efter at hun er død. Og så spørger hun Gud: Hvor var du henne? Hun sagde: "Jeg er gået i kirke, har betalt min kirkeskat... Jeg har aldrig bedt dig om noget, men så en dag bad jeg – og du gav ikke det, jeg bad om!"

Til det svarede så Vorherre: "Jamen altså...så du ikke, at jeg sendte din nabo, som bankede på din dør, og kom ind og besøgte dig. Eller så du ikke, at jeg sendte din genbo. Da du var ved at gå ud på landevejen og blive kørt over."

Og sådan kunne Gud blive ved.

Det er ikke altid, vi får det, som vi ber om – eller på den måde, vi vil have det.

Vigtig egenskab ved bønner: TILLIDEN TIL AT DER ER ÉN, DER HØRER!

Bønner virker også ved AT BRINGE OS UD AF OS SELV.

Jesu ord på korset Langfredag: "Min Gud hvorfor har du forladt mig."

Det er også et råb, der er fyldt med håb.

Fortvivelse og tavshed og lukkethed om sig selv – en del af det at være afmægtig.

BØNNEN ER AT RÆKKE UD OVER SIG SELV. Der er en du kan kalde på, i tillid til at der bliver hørt.

Du bliver bragt ud af dig selv – ud af tavshed og af sig selv.

Og få ERFARING FOR AT MAN IKKE ER ALENE I VERDEN.

Bøn kan også virke sådan, at det BRINGER EN EFTERTANKE OG FORDYBELSE OG EN EKSTRA REFLEKSION....

Det kan godt være, jeg beder om det og det - men hvad betyder det for mig, og for andre.

HISTORIEN OM EN MODER (HCA). Hun beder om noget, men bønner bliver en anledning til refleksion over hvad livet rummer.

Hvad bøn kan, og hvordan bønner virker:

De to korteste bønner er:

BØNNEN: TAK! og BØNNEN: HJÆLP!

BØN EN TAKNEMMELIGHED: Erkendelse af at man ikke kan alting selv. Noget man bliver givet, og som man skal sige tak for. Vi er ikke så gode til at erkende den afhængighed, der ligger i bønner.

Og BØN ER ET RÅB OM HJÆLP.

Afhængighed af noget større..

Vi er så vant til at se os selv som selvberørende, stærke... og det er vi, men afhængigheden har vi utrolig svært ved at se. Også at se, at vi ikke magter alting selv. I det øjeblik man beder om noget, lægger man noget over til nogen andre. Og så siger man: Jeg er afhængig af, at du tager hæderne op af lommen. Man mister kontrollen med eget liv. Vi vil meget hellere have kontrol og styre livet selv, og det med at lægge noget over til andre, er vanskeligt.

VIL JEG LÆGGE MIT LIV OVER I HÆNDERNE PÅ HAM OG HENDE?

Jeg vil gerne have styr på, hvem jeg lægger mit liv i hænderne på.

Det er en tillidserklæring.

En af de største gaver man kan give et andet menneske er, at man lægger noget af sit liv i den andens hænder. Du er en del af mit liv, og jeg er afhængig af, at du er der. Og mit liv bliver smallere, uden dybde, klaustrofobisk hvis du ikke er der til at udfylde det.

Have tillid til – og turde lægge noget af sit liv over i en andens hænder.

Vi har den forestilling, at vi skal magte hele livet selv.

Nye Testamente (NT) - om bønner:

Jeg taler tit om at lægge noget af mit liv i en andens hænder...

I NT beder man sjældent for sig selv, men beder oftere for andre. FADER VOR – og OS..

Man er langt mere end sig selv, man er del af en større sammenhæng.

Man beder ikke om noget, man beder for nogen og for noget – til andre.

Afhængigheden: Lignelsen om den BARMHJERTIGE SAMARITAN.

OM Pligten til at være der for andre, og ikke bare gå forbi. Bruge vor tid, vores nærvær, vores omsorg. Lade os forstyrre, hvis nogen har brug for vores hjælp.

Jeg tænker det anderledes om Samaritaneren: Hvordan har det været at være ham?

Han bliver ribbet for alt, han ligger og håber og han må sande at de går forbi.

Mørket lukker sig. Måske opdager han ikke, at der kommer en 3. gang, at han bringes til et herberg.

Jeg spørger mig selv, om han ville bryde sig om, at vide det. Han var hvad man kalder et ordentligt menneske. Ham der hjælper, kommer fra Samaria. Samaria var et "No-go"-område.

Man skulle renses. Man kunne ikke færdes der uden at skulle renses.

Nu er han frarøvet alt, og den, der har taget hånd om ham, er én han ikke kan lide, men én som han inderligt foragter. Og som han nu er bundet til. Én fra Samaria, som han skylder tak og skylder sit liv.

Det er næppe en rar fornemmelse.

Hvordan skal han leve med det?

Resten af jeres liv skylder I det menneske jeres liv -

Det siger noget om sårbarheden: Vi kan ikke leve uden, men der ligger også en sårbarhed. Men først og fremmest ligger der også en glæde i afhængigheden.
Marianne Christiansen (MC): Man skylder tilfældige mennesker sit liv...

(MC) Tilfældet har en stor betydning: Marianne fortæller, at hun var ved at drukne i en sø i Sverige. Så kom der en lille mand forbi i en båd. En gammel svensk mand, som ikke sagde noget, men fik mig bugseret op i båden.

Jeg har ikke set ham siden.

Jeg var ung og feminist. Jeg sagde altid MODER-VOR.

Han skal ikke få mig på falderebet: MODER-VOR!!!

Men jeg bad. Der er ingen anden der hører én, end det DU, man henvender sig til.

Man beder Fadervor, når der ikke er andet at gribe til...

TINE: Skal man bede: Fader – vor? Der er nogen der støder sig på disse mandlige begreber.

Det bliver patriarkalsk. Feminismen tog sit indtog i teologien.

At Gud karakteriseres som mand.

I Gammelt Testamente (GT) Hoseas Bog står der: "Gud er jeg – ikke et menneske" (ikke en MAND)

Det afgørende er en tradition – det var den tradition, der var, det er et DU, EN PERSON med alt det, vi ved om et menneske, en person... det vigtige er, at det er en person.

MARIANNE: I dag mærker jeg ikke om jeg siger FADER eller MODER, men det er noget vi må tage alvorligt, for vi tror måske, at andre har et snævert gudsbillede. For man har et billede af, at det er den gamle mand med skægget, der sidder oppe i en sky. Jeg er holdt op med at tænke på det, men når vi skal lære børn det, hvad forbinder de så ved faderen – hvordan klinger det ind i vores forståelse? Vi kan ikke neutralisere sproget, uden at det bliver upersonligt. Men vi kan udvide sproget! Hvad sker der så, når jeg udvider sproget og kalder Gud for mor?

TINE: Noget af det jeg opdagede, da jeg forskede i gudsbillederne: I GT brugtes der en del billeder af Gud som kvinde. Et sted er han kriger, udfarende, og i næste linie er han kvinden, der skriger i barselsnød, eller tager børnene op, og sørger for at de får næring.

Det klassiske billede forenes. Sidder Gud oppe i himlen....?

MARIANNE: SÅ sidder han i dag lavt. [Tæt tågedække over Føns...!]

Det er det klassiske spørgsmål: Gud er i Himlen. I Himlenes Himmel. Det betyder uendeligheden. Helt tæt på og helt langt væk. Kan sammenlignes med: Hvad vejer en engel? OG hvor mange engle kan der stå på et knappenålshovede.

Hver gang vi taler om Gud må vi bruge billeder fra vores erfaringsverden: Ja, han sidder også på en sky, og han er så tæt på som den ånde, du drager ind og ud.

Det skal vi blive bedre til at folde ud.

Allestedsnærvær – for alle mennesker – det er billedet: Himmel

Han er min, og han er alle andres, og til stede for dem.

Hvordan forholder det sig med TRO OG VIDEN?

MARIANNE: Man hører dog stadig: "Nej jeg tror ikke på Gud, jeg TROR PÅ VIDENSKABEN!" Videnskab er ikke noget man tror på – men noget man kan bevise....!

Det er en gave, og en vigtig ting, at vi stoler på ting. Forholdet der ligger i troen, i håbet i kærligheden er ikke i modsætning til viden. For TROEN ER EN GRUNDLÆGGENDE TILLID TIL GUD.

Vi ved ikke hvorfor vi er født, hvorfor vi elsker.

TRO og VIDEN er sider af vores liv og ikke modstæninger.

Astrofysiker MADS TOUDAL udtrykte det på denne måde: God in the gap!

Sådan har det været i mange år. Man har set troen som en slags videnskab.

Men så er man blevet klogere, og dermed har man trængt Gud længere og længere ud.

Det er hans erfaring: Man kan se på det på en anden måde. Det er "både-og" og ikke "enten-eller". Man skal ikke spørge evolutionsteorien om meningen med livet eller etik....

Det er IKKE, at den stærkeste vinder. Spørger man videnskaben på den måde går man galt i byen.

Spørger man troen om hvordan verden er blevet til, går man galt i byen. Troen kan fortælle om håbet og kærligheden.

Der er flere skabelsesberetninger. Side 1 og side 2. Mange ligheder: Henvendelse til en Gud og at der er en Mening.

Forklaringen er modsætningsfyldt: Der er vand – og der mangler vand.

Man er enig om, at der er en skaber. Én, der har givet os mennesker livet.

MARIANNE: VIDENSKABEN ER SVARET PÅ HVORDAN – OG troen er svar på hvorfor.

Kirkens tradition har på sin samvittighed, at den har modsat sig viden.

Kirken tager førergreb på erkendelser.

Det må ikke være sådan, at jorden drejer om solen – for det rækker ved magten.

KVARKERS SPIN – hvis man ændrer én, påvirker det andre. Uden at man kan se det.

[Om kvarker se f.eks. <http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=112655>]

Det beriger vores liv. Troens eneste svar er: Hallelujah: Vores Gud er stor.

Det er, hvad der er at sige om tro og viden: Gik alle konger frem på rad. (Op al den ting, som Gud har gjort).

Salmen ender med: Hvad skal jeg sige, mine ord vil ikke meget sige.

Skabelsesundren.

Som man også må have i videnskaben. Også en taknemmelighed over alt det man kan vide.

Forsker fra 1600-tallet: "Skønt er det vi ser, skønnere er det vi erkender, skønnest er det vi ikke fatter."

HCA—tro og viden & fadervor: Snedronningen! Lille Kaj har fået troldspejl i øjet, så han ikke kan se godhed, men kun kan se, hvad der kan måles og vejes. Han bortføres af forstandens

isdronning. Og skal finde ordet evighed. Han ville bede sit fadervor, men han kunne kun huske den store tabel!

Lille Gerda når som ene pige frem til snedronningens forposter, men Gerda kan huske sit fadervor, og det bliver "som en ånde af engle." "Vi går frem i englevagt" (Brorson). Fadervor bliver den åndelige beskyttelse. Hun får barmhjertighed over ham og græder, og smelter hans hjerte. Isstykkerne danser.

Så ligger ordet evighed dér....

TINE: Hvad med solsystemerne? Og eksistensen af flere universer?... Og hvad så med Gud?

Vi skal glæde os over alt det som videnskaben kan.

FADERVOR det er en remse. Det er en fast formulering.

Kan man ikke tænke, at man har personlige bønner?

Jeg (TINE) synes at det er en gave, at Fadervor ligger der som en fast remse, så ordene finder mig. Når jeg ikke kan finde ord, finder ordene mig. Og jeg kan bede med på de ord, der ligger lige på tungen.

Den personlige bøn kan rette sig mod konkrete situationer man står i, men så skal man selv ud og formulere det. – Og finde ind i deres rytme. Jeg kan godt lide den faste rytme og remse.

En "Vanekristendom." TRO - KIRKE - KRISTENDOM

MARIANNE: Hvor lærer man fadervor?

Svar: Mor – Skole – Til præst – 70 % går til præst.

Vi siger dem i kor med dem, vi har lært det af.

Bønner kan man lære og ved at man falder ind i en rytme, remse.

Da jeg fik børn, var jeg genert over at bede for mine børn, men jeg sad og hviskede det, jeg hviskede det - indtil jeg så at min mand også gjorde det. Der var en blufærdighed om det.

Fadervor kan bedes i fællesskab – og grænse over til meditation og mindfulness.

Jeg skal forstå alt hvad jeg siger, og være ved ordene – jeg tror man skal hvile i ordene, det er næsten som at være i en sang!

TINE: Det at bede og det at tro, det kan man næsten ikke i dag. Man skal stå inde for alting. Det gør, at unge dåbsforældre tøver med om de kan sige ja. Kan jeg bekende, på den måde? Det er kravet om autencitet! Det er der noget sundt i, men hvis det kun er sådan – på dén måde, og man ikke kan være i den situation, at man kan gives nogle ord, og derigennem få en udvidet verden. Så mister man meget.

VANEKRISTENDOM – den lever af, at nogen giver det videre.

Hvis vi ikke giver det videre, dør det. Så det skal gives videre.

MARIANNE: FADERVOR Det består af: Indledning & Afslutning + 7 bønner:

Struktur: "DU"-bønner og "VI"-bønner

FADER VOR, DU som er ...(Guds navn, ske din vilje)

VI // Giv os i dag // Forlad os vor skyld // Led os... fri os

Der er ingen MIG-bønner: Giv mig! Det er VI!

FADERVOR – DET ER EN RELATION TIL ET DU. (Det ”du”, der er der..)

Fadervor fortæller os, at den nød jeg er i, er jeg ikke alene i...

TINE: LED OS IKKE I FRISTELSE, KOMME DIT RIGE

GIV OS I DAG VORT DAGLIGE BRØD

MARIANNE: HIMELENE [flertal]... Al- jasmaj = Det uendelige...

TINE: Der er flere himle – også den syvende himmel.

Paulus: Taler også om flere himle. Det er hele universet.

TINE: Vi fik en henvendelse fra en forlægger. Det var faldet paven for brystet at man have en bøn, der hed: Led os ikke i fristelse. ”Lad os ikke blive draget ind...i...” men det var en anstødssten. Kan vi have en GUD der frister?

Hvem er den Gud, der kan finde på at lede os i fristelse?

I serien med Søstrene Bisp er der en udsendelse med ESSEN KJÆR... radiovært i P1 lørdag formiddag 10-12 i udsendelsen ”Bagklog”

Esben Kjær mistede en 6-7 årig dreng til kræften.

Kan man have en Gud der leder i fristelse, og en Gud der tager barnet fra en?

For Esben Kjær var fristelsen at gøre sig selv til GUD.

”Vi kunne ikke give slip. Vi kunne ikke lade være med at lege GUD. Vi var vant til at alt kan fikses. Vi ville ikke se det i øjnene. Vi kæmpede til sidste blodsdråbe!”

Men hos Kjærs familie blev det sådan, at de ikke ville erkende hvor syg drengen var.

De talte ikke om det. De efterlod ham på en isflage.

Den store fristelse: At gøre sig selv til GUD.

Frygten og angsten for afmagten. Og de mange ting man ikke har styr på.

Vi kommer også til at tale om Guds billedet....

Esben Kjær siger: ”...I skubber alting hen og lader andre give svar....! Hvorfor skal man blive hinduist, buddist for at få råd, hvis man har mistet...? Jeg vil have at vide hvad jeg kan gøre...

Hvorfor tør I ikke stå ved jeres indhold, jeres ritualer...?”

Det er stærkt udsagn!

MARIANNE:

HELLIGET VORDE/BLIVE DIT NAVN...? Hvorfor skulle det være godt?

Hvad betyder det? At holde Guds navn helligt!

Tit bruger man det som skældsord, at være hellig?

Hvis der ikke er noget vi holder helligt, bliver det et tomt liv...

Der er noget, der er af ubetinget værdi.

Menneskelivet er ukrænkeligt, bønnen om at der er noget, der er helligt.

GUDSFRYGT - En bøn om, at Gud må være en instans i vores liv, så det ikke er mig, der er GUD.

HELLIGET VORDE Det er sjove ord, noget der er i sin vorden, vordende mødre....

TINE:

KOMME DIT RIGE.....

Da vi dykkede ned i det, åbnede det sig pludselig: Det er et kald om, at nu må du melde dig. Dit rige er i himlen, nu må det lige komme på jorden.

Huske på os, huske at han er vores Gud. Kom nu ind på banen. Lad dit rige komme.

Erindring om, at selv om vi synes vor verden er den bedste - den måde vi har indrettet vores liv på i Danmark...

Men det er også en erindring om, at der er mere at sige, og når man står i vanskeligheder så er der mere at sige, så er der et håb om, at dette her er ikke Guds rige. For det er ikke kommet endnu.

Ikke i sin fylde. Der er en DOBBELTHED.

Have bønner med som et håb – til at åbne vores blik for, at der kan være noget andet.

Pernille Vigsø Bakke (efter politikertid som SF'er cand theol og præst) Kæmper som politiker for noget, og stiller spørgsmålet: Hvad er forskellen på at kæmpe for noget som politiker og som kristen?

Kristendom og tro er politisk!

Der ligger en forventning og et krav om handling.

Holger Lissner: Vov at være den du i Kristus er!

Nu er du her i Guds Rige! Nej jeg er stadig i satans rige, nu skal du leve det ud, du kan falde i, men gør det så godt du formår! Hun siger: Det er politisk, men ikke partipolitisk.

Det er selve det at TRO FØRER NOGET MED SIG. Der er en handling til det.

DOBBELTHED.

MARIANNE:

SKE DIN VILJE: DU-BØNNER.

Har med mit liv at gøre. Et kald til opmærksomhed. Guds rige er retfærdighed, glæde.

Bønner skærper opmærksomheden på det.

HVAD ER SÅ GUDS VILJE: Det skæbnebestemte: Det var nok Guds Vilje!?

Jeg tror ikke vores liv er skæbnebestemt.

Der er meget der sker ud fra andres viljer.

Jeg kan ikke sige til et menneske, at det var Guds vilje, at de skulle miste et barn.

En forælder: Hvis jeg ikke kan tro, at Gud også har en vilje i dette, så kan jeg ikke holde det ud. Guds vilje er også i dette.

"Ikke en spurv falder til jorden.....uden at Gud er med den..." // At det er Guds vilje.

Vi ved hvad Guds vilje er: Nåde og barmhjertighed, tilgivelse.

Holde øje med hvor det sker...

Guds Vilje er ikke destruktion, ødelæggelse.

Bønner sætter os i gang med at være i denne evrden.

Vi er mangelfulde.

TINE: Vi er tilbøjelige til at se på forbandelserne i vores liv. Man skulle give sig til at tælle velsignelser. BØNNEN ER EN AFLASTNING: Dog ske ikke min vilje, men din vilje, Gud!

Nu lægger jeg det i din hånd.

Det kan godt være, jeg ikke forstår, at det skal ske mig, eller at det skal falde sådan ud, men jeg er nødt til at tro på det, hvis jeg ikke kunne det, kunne jeg ikke være i det.

At være på herrens mark –

Der er aflastning i det.

MARIANNE: Afmagt: Vi forstår ikke hvorfor tingene sker: "Livet er et væveri.." (Kingo) Men når man ser det til sidst: Man kan ikke sige, at det altid er sådan, at Guds vilje var med i det... Jødeudryddelserne...

TINE:

GIV OS I DAG VORT DAGLIGE BRØD

Feminisme: den social-etiske Dorothee Sölle (tysk teolog): Vi sidder på det, og giver det ikke videre...

[Dorothee Sölle, 1929-2003, tysk politisk teolog. Inspireret af marxismen udarbejdede hun i 1960'erne og 1970'erne en radikal befrielsesteologi. Til kernen heri hører, at magtens Gud er død, og at den levende Gud er lidelsens Gud; Gud solidariserer sig med den sårbare og viser sig i samlivet og relationerne mellem mennesker. Midt i sin traditionskritik søgte Dorothee Sölle således at give et konstruktivt bud på, hvad kristendom er i dag. Hun blev en af sin samtids mest læste teologer, også i Danmark, men hun fik aldrig en fast lærestol i Tyskland; hun virkede freelance, indtil hun 1975 fik ansættelse ved Union Theological Seminary i New York.

Se: <http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=168860>]

BRØD – ja, men kan vi i dag se brødet for bare pålæg?

Vi har mistet blikket for, hvad der er det basale.

Håb om at få det – men også en forpligtelse til at andre får det gennem os, til at give det videre.

Israelitterne på vej ud fra Egypten mod det forjættede land. ...: De ber: Vi vil ha bananer, vi vil ha agurker! Dagen efter ligger: MANNA – Hvad er det? (på hebræisk) det har en særlig egenskab, de skal tage til den dag, og spise af det, til de bliver mætte.

Og der er nogen, der tager mere (hamstrer). Så er moralen: De åbner den pose de fyldte i går og så er den fuld af maddiker...

Og det handler om at sørge for AT ANDRE OGSÅ FÅR DERES...

MARIANNE:

Vi udleder moraler af bønner.

Det at kunne nøjes – er baggrunden for at kunne være fornøjet...

Hvis vi ikke kan nøjes, kan vi ikke for-nøjes!

Vi bliver hele tiden misundelige.

FORLAD OS VOR SKYLD - SOM OGSÅ VI FORLADER VORES SKYLDNERE...

Der er nogen, vi ikke har lyst til at tilgive.

"Derfor enhver af jer, som ikke af hjertet tilgiver jeres bror."

TILGIVELSE er altid en gave, derfor kan man ikke pålægge andre at gøre det.

Du må da kunne tilgive... Der findes ting, som man ikke kan tilgive, så må man bede om at give det, der skal til.

Bønnen skal minde os om det, jeg selv har fået tilgivet! Så den ikke bliver en krampagtig tvungen ting. Men en erkendelse af, at jeg selv har fået.

DILEMMA: Der er kun bønnen.

TINE: Desmond Tutu (født 1931 i Sydafrika; Nobels fredspris 1984) indsatsen for forsoning med de overgreb, der var begået fra de hvide mod de sorte i Sydafrika.

"Sandheds- og forsoningskommission." At man forsoner betyder ikke, at man glemmer. Men det skal frem i lyset og de (hvide) skal selv stå ved, at det var et overgreb. Når det bliver sagt, kan vi måske forsones os med det, og finde en vej frem. Det er ikke at acceptere, men at finde en vej frem.

MARIANNE: VOR SKYLD ...nogen skyld fører til forfærdelige ulykker, og nogen bliver mirakuløst skånet. Vi har et personligt ansvar, men vi kan ikke undgå at blive skyldige.

Der er en higen efter at blive perfekte mennesker. Idet jeg handler bliver jeg skyldig, men bønnen er et måde at leve med dette forhold på.

TINE: Hvordan lever man med, at man tager ud på et bombetogt – og rammer ved siden af (Shellhuset - København - 2. verdenskrig – Den franske Skole 21. marts 1945) . Det er betydningen af ordet synd (= at ramme ved siden af) – Det gør man gennem bønnen om, at forlade os vor skyld.

MARIANNE: FRI OS FRA DET ONDE.

Er det det, man beder om? Lad os blive fri fra det. Både det inde os selv, og leve med det som et vilkår. Vi skal gøre hvad vi kan for at dæmme op for det.

TINE: Sct. Georg og dragen i Århus Domkirke. Når vi har bekæmpet dragen, er der en lille draegeunge inde i hulen. Vi skal tale om det onde, tale om skylden. Der er ondskab. Det er vores kald også at tage denne kamp. Vi er allerværst, når vi tror at vi har sandheden. Som terroristerne.

DIT ER RIGET, MAGTEN OG ÆREN I EVIGHED...

På dette sted kl. 11.45 måtte referenten desværre forlade foredraget..

Referat jenshelbo 09-03-2020